

Логіка як невід'ємна складова сучасної початкової школи

Сучасне суспільство характеризується швидкими змінами у всіх сферах життя. Важливо сьогодні не тільки мати міцні знання, а й вміти оперувати ними, бути готовим змінюватися та пристосовуватися до нових потреб ринку праці, оперувати й управляти інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення, навчатись у продовж життя. Практикою доведено, що сучасна освіта, що характеризується великим потоком інформації, вже не може функціонувати успішно в традиційно збережених формах. Нова школа, освітня система вимагає нових підходів щодо організації та оптимізації навчально-виховного процесу.

Результатом кардинальних змін в освіті стало прийняття нового Державного стандарту початкової школи. Ми є свідками та учасниками процесів, котрі безпосередньо пов'язані з реформуванням змісту освіти. Сучасний етап розвитку освіти характеризується необхідністю зміни пріоритетів у досягненні цілей: на перший план виступають цілі розвитку і виховання особистості дитини.

Завдання школи – самостійне здобуття учнями знань, умінь та навичок. Формування важливих якостей особистості учня зумовлене не тільки реалізацією відповідного оновленого змісту освіти, але й адекватних методів та технологій навчання. Сучасний урок — це урок демократичний. Він проводиться не для учнів, а разом з ними. Його характеризує не навчання словом, а навчання справою.

У підготовці та проведенні уроку вчитель виконує функції сценариста, режисера, постановника та водночас є виконавцем головної ролі в написаному ним творі. Вчитель повинен розуміти, що важливою теоретичною проблемою уроку є проектування й досягнення його кінцевого результату в аспекті особистісного розвитку учнів. Відповідно до цього кінцевий результат уроку – явище складне, багатоаспектне і його не можна зводити тільки до якості знань,

умінь і навичок, які учні одержують на певному уроці. Крім того, важливий не тільки кінцевий результат сам по собі, а й шляхи його досягнення.

Формування абстрактного і логічного мислення учнів – одне з головних завдань вчителів початкової школи. Саме від розуміння логічних понять залежатиме успішність школяра в навчанні, його інтелектуальний розвиток. Саме в цьому на допомогу вчителю й учневі прийшла нова предметна дисципліна.

За останні роки в варіативну складову навчального плану початкової школи було рекомендовано ввести новий навчальний предмет «Логіка», який розвиває культуру мислення учнів, вчить їх самостійно і творчо приймати рішення, застосовувати набуті знання в творчих умовах.

В даний час для розв'язання завдань, які стоять перед початковою школою представлено широке коло методичних комплектів і окремих навчальних посібників, педагогічних систем і технологій. Серед них комплект посібників для учнів 1-4 класів авторів Л.Ф.Шостак, А.Ю. Мединська, О.Г. Кореновська. «Логічна мозаїка» та «Рахуємо легко». Саме завдання, які підібрані у цих посібниках дають змогу учням активно включитися у роботу над завданнями що тісно пов'язані з проблемами реального життя. Завдяки активності кожного учня, готові знання не передаються учневі у готовому вигляді, а будуються самими учнями в процесі пізнавальної винахідницької діяльності. Багато дослідників зазначають, що нині значно зросла розумова активність молодших школярів, і це дозволяє вводити основи теоретичного навчання логіки вже на перших порах перебування в школі.

Неабияке значення надається самому вчителю. Адже вчитель повинен розвивати всі сторони мислення дитини, а особливо алгоритмічний стиль мислення як необхідний елемент загальної культури, яка дасть змогу кожній дитині творчо працювати на всіх уроках і засвоювати навчальний матеріал більш результативно. Йому треба звертати особливу увагу на розкриття і встановлення існуючих зв'язків в навчальному матеріалі. Успішне розв'язання зазначених завдань залежить від уміння учня логічно і творчо мислити, бути

кмітливим, здатності вести цілеспрямований пошук плану, будувати складні судження зі сполучниками: і, чи, якщо ..., то

Уміння розпізнавати поняття, класифікувати їх, давати правильні означення, називати предмет за даним означенням, що формується в початковій школі, відіграють важливу роль і в процесі вивчення різних дисциплін у середніх і старших класах. Тому від обсягу й правильності засвоєних понять залежить успішність навчання і загальний інтелектуальний розвиток учня.

Вивчення логіки розвиває ясність і чіткість мислення, уважність, різносторонність, переконливість у думках, уміння абстрагуватися від конкретного змісту і зосередитися на структурі своєї думки, допомагає уникати структурних помилок в логічній мові. Воно має бути спрямоване на забезпечення в учнів розвитку узагальнення, порівняння, конкретизації, абстрагування, аналізу та синтезу шляхом розв'язування завдань, які спонукають їх думати, зіставляти різні методи; сприяють розвитку мислення, інтуїції – здатності передбачати результат й знаходити шлях до розв'язання; знаходити їм практичне застосування.

Зміст кожного завдання з логічним навантаженням дає змогу учням включати в пошук розв'язання дотепні міркування і певні розмірковування, цілісно і синтетично уявити і, завдяки цьому, глибоко вникнути в ситуацію, спланувати свої дії на три-чотири кроки вперед, передбачити результат (навіть негативний) і на основі цих умінь вибрати ланцюжок дій, який найбільш швидко та економно приведе до очікуваного результату. Саме такі завдання та їх розв'язання учнями виховують хороший смак, логічну математичну культуру тощо.

Урок логіки дає змогу розвинути в учнів уміння доводити власну думку, точку зору, спираючись на правила і закони логіки; аналізувати й оцінювати правильність своїх і чужих думок, формулювати і приймати обґрунтовані рішення під час навчальних дискусій, знаходити раціональний вихід у складних ситуаціях.